Valtuustoaloite: Kittilän kunnan alueella oleville talouksille tuettuja juomaveden laadun tutkimuksia

Kvalt 25.09.2023 § 74

Valtuutettu Outi Marttila jätti OMK:n valtuustoryhmän puolesta seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

”*Kunnassa rakennetaan paljon ja on rakennettu myös vesiosuuskuntien ulkopuolisille alueille, joissa on paljon asukkaita, jotka eivät tiedä oikeasti minkä laatuista vettä he juovat.*

Asukkaamme sanovat, että muta maistuu, väri on samea tai vesi on täysin kirkas ja mauton.

Meille vaaralliset aineet vedessä esim. syöpää aiheuttavat, ovat kuitenkin monesti värittömiä, hajuttomia, näkymättömiä, eivätkä lähde keittämällä pois.
Suomessa ja maailmalla on kehitetty paljon erilaisia ja eritarkoitukseen sopivia suodattimia, joilla veden laatu voidaan saada kuntoon (kuntakin tukee 20 %:lla uusien laitteiden hankintaa paikallisille asukkaille).

Asukkaillemme on oleellisen tärkeää puhdas vesi, se on perusasia elämämme ylläpitoon.

Asukkaamme eivät välttämättä miellä, että heillä on vedessä vikaa. Tietyillä tukitoimilla saisimme asukkaitamme kiinnittämään veden laatuunkin huomiota ja asukkaamme tilaisivat itselleen vesianalysoinnin.

On myös monia kuntalaisia, jotka ostavat juomaveden kaupasta.

Rovaniemellä on ainakin sellainen firma kuin Eurofins Ahma Oy, joka tekee laajan vesitutkimuksen. Hinta on n. 265 euroa.

Esitämme,

että Kittilän kunta edesauttaisi asukkaittansa ottamaan juomavesinäytteitä analysoitavaksi ainakin 5-10 vuoden välein maksamalla puolet tutkimuksesta. Tällä toimenpiteellä voidaan vaikuttaa suoraan sairastavuuteen kuntamme alueella ja voimme välttää mm. syöpäsairautta - olisimme tältäkin osin terveempi kunta.”

Päätös — Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetetään kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Khall 24.10.2023 § 390

Esittelijä — Kunnanjohtaja Kurula Timo

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen valmisteltavaksi tekniselle toimialalle yhteistyössä yleishallinnon kanssa.
Vastuuhenkilöinä ovat rakennustarkastaja ja vesitalousasiantuntija.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Teknlk 17.01.2024 § 11

Valmistelija

Vesitalousasiantuntija Peetu Pesonen, p. 040 867 2262 ja rakennustarkastaja Matti Niska, p. 0400 396 074

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Kittilän kunta osallistuisi vesilaitoksien ulkopuolella olevien kiinteistöjen vesikaivonäytteiden tutkimuskustannuksiin maksamalla puolet syntyneistä kustannuksista 5 – 10 vuoden välein. Laajan vesitutkimuksen hinta olisi tällä hetkellä noin 265 euroa.

Rakennusvalvonnan arvion mukaan Kittilän kunnan alueella on noin 500 asuinrakennusta kiinteistökohtaisen vesihuollon piirissä. Osa asuinrakennuksista on tyhjillään, osa vain kesäaikaisessa käytössä ja osa omistajista ei ole Kittilässä kirjoilla.

Kittilän kunta on myöntänyt avustusta uusien kaivojen rakentamiseen tai vanhojen kaivojen vedenpuhdistuslaitteistoihin vuodesta 2009 lähtien (K.valt.113 § 14.12.2009). Vesikaivoavustus on tarkoitettu haja-asutusalueella yleisen vesiverkoston ulkopuolella oleville asuinkiinteistöille niiden vesihuollon kokonaisjärjestelyihin. Avustus koskee vain uusien kaivojen rakentamista ja niissä tarvittavien laitteiden hankintaa sisältäen mahdollisen vedenpuhdistuslaitteiston. Avustusta ei makseta olemassa olevien vesihuoltojärjestelmien laitteiden korjaamiseen lukuun ottamatta mahdollista nykyiseen kaivoon lisättävää vedenpuhdistuslaitteistoa. Avustusprosentti on 20% ja avustus maksetaan esitettyjä tositteita vastaan. Toisin sanoen kunta on tukenut käytännössä jo nyt kiinteistökohtaisesti tuhansilla euroilla haja-asutusalueen pysyvän asutuksen vesihuoltoa kaivoavustuksien kautta.

Porakaivon rakentaminen piha-alueelle oikeuttaa kotitalousvähennykseen, kunhan vähennyksen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Esimerkiksi työn tehneen yrityksen pitää kuulua ennakkoperintärekisteriin. Porakaivon rakentaminen rinnastetaan olemassa olevan asunnon perusparannustyöhön. Rakennetun kiinteistön uuden kaivon rakentamista ja vanhan kaivon huoltoa tuetaan siis myös verotuksellisesti kotitalousvähennyksillä.

Vesihuoltolain 6 §:n mukaan kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä vesihuollosta. Kaivon rakentaminen, veden käyttö, laadun seuranta ja tutkituttaminen sekä kaivon huolto-, kunnostus- ja puhdistustoimet ovat kaivon omistajan vastuulla.

Kiinteistön omistajan kannattaa tutkituttaa kaivovesi ainakin seuraavissa tilanteissa:

- Ennen uuden kaivon käyttöönottoa
- Edellisestä tutkimuksesta on kulunut yli kolme vuotta

- Kaivo on ollut pitkään käyttämättä
- Kaivovedessä on outoa väriä, hajua tai makua
- Kaivoveden epäillään aiheuttavan terveydellistä haittaa
- Kaivon ympäristössä on tapahtunut jotain, mikä voi vaikuttaa veden laatuun.

Kaivoveden laadun voi tutkituttaa tähän erikoistuneessa laboratoriossa. Luettelo näistä hyväksytyistä talousvesilaboratorioista on saatavilla Ruokaviraston verkkosivuilla. Laboratoriosta saa myös ohjeet näytteenottoon ja vedestä tehtävien tutkimusten valintaan. Laboratoriotutkimusten perusteella selviää, täyttääkö kaivon vesi sille asetetut vaatimukset ja onko sitä turvallista juoda.

Esittelijä

Tekninen johtaja Jänkälä Roni

Päätösehdotus

Lautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että se päättää aloitteen johdosta ilmoittaa aloitteen tekijöille edellä kerrotun ja ettei kunta lähde tukemaan kiinteistöjen juomaveden laadun tutkimuksia. Aloite saatetaan kunnanvaltuustolle ja todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Lautakunnan jäsen Outi Marttila täydensi valtuustoaloitettaan seuraavasti:
Minulle on tullut palautetta OMK-ryhmän valtuustossa jätettyyn aloitteeseen, koska aloitteessa ei oltu huomioitu kunnassa olevia pieniä vesiosuuskuntia. Samalla tuotiin esille, että näytteet voitaisiin viedä esim. Rovaniemelle siten, että siinä lähtee useamman näytteet samanaikaisesti (kunta auttaisi järjestelyjä).
Esitän, että Kittilän kunta tukee kunnassa olevia asuttuja rakennuksia, että myös loma-asuntoja, jotka sijaitsevat vesihuollon ulkopuolella ja ne eivät kuulu Levin tai Kittilän vesiosuuskunnan alueelle seuraavasti:
1) 500 – (täysin asumattomat – olet n. 50 kpl) viiden vuoden välein seuraavasti tämän hetkisillä tiedoilla 50 %:sti
450 asuinkiinteistöä *(265 €/2) = 59 625 € eli n. 60 000 euroa viiden vuoden aikana

2) Lisäksi pienien vesiosuuskuntiemme, joita meillä on noin 8 (ei Levin ja Kittilän vesiosuuskuntia) seuraavasti viiden vuoden aikana 50 %:sti.
8 vesiosuuskuntaa * (10 000 €/2) = 40 000 €

Eli yhteensä 100 000 €:a viidelle vuodelle (eli n. 20 000 €:a /vuosi – vaikea määritellä koska ei tiedetä missä kohdin tarve syntyy).

Keskustelun kuluessa Outi Marttila muutti esitystään siten, että asia palautetaan valmisteluun tekniselle toimelle. Valmistelussa otettaisiin huomioon kuntalaisten tasapuolinen kohtelu ja tukeminen juomaveden laadun tutkimuksissa.

Lautakunta hyväksyi yksimielisesti Outi Marttilan muutetun esityksen.

Vesitalousasiantuntija Peetu Pesonen asiantuntijana tämän pykälän esittelyn aikana klo 14:45 - 14:58.

Valmistelija	Vesitalousasiantuntija Peetu Pesonen p. 040 8672 262
	Täydennetyn valtuustoaloitteen tavoitteena on tukea kuntalaisten talousveden laadun tarkkailua tasapuolisesti asuinpaikasta riippumatta. Yksityisten talouksien oman vedentuotannon osalta tutkimusten tukemisessa ei ole laillisia ongelmia ja ongelmat kohdistuvat lähinnä kuntalaisten tasapuoliseen kohteluun. Vesihuoltolaitosten osalta sääntely on kuitenkin tiukempaa, vesihuoltolaitosten vedenlaadun tarkkailu on Vesihuoltolain (119/2001) mukaista toimintaa ja kuuluu laitosten perustehtäviin. Vesihuoltolain 18 § edellyttää vesihuoltotoiminnassa kustannusvastaavuutta, jonka lähtökohta on vesihuollon kustannuksien kattaminen siitä kerättävillä maksuilla. Esimerkiksi Kuntaliitto on katsonut tähän perustuen, ettei vesihuoltolaitosten normaalia toimintaa tule ylläpitää kunnan varoilla ja vesiosuuskunnille myönnettävien tukien tulisi olla investointitukia, lainantakauksia, verkostosuunnittelua, neuvontaa tai hätäapua häiriötilanteissa. Vesihuoltolaki on uudistumassa lähivuosina ja uudessa laissa kustannusvastaavuuden vaatimus ei ole keventymässä. Vesihuoltolaitosten vedenlaadun tarkkailemiseen kohdennetun tuen myöntäminen ei siis ole suositeltavaa ja täten myös kuntalaisten tasapuolinen kohtelu ja tukeminen talousveden laatututkimusten osalta ei ole toteutettavissa.
Esittelijä	Tekninen johtaja Jänkälä Roni
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se päättää aloitteen johdosta ilmoittaa aloitteen tekijöille edellä kerrotun ja ettei kunta lähde tukemaan kiinteistöjen juomaveden laadun tutkimuksia.
Päätös	Esitys hyväksyttiin.

Khall 12.11.2024 § 424
464/02.05.01.00/2023

Valmistelija	Kunnanjohtaja Timo Kurula
Esittelijä	Kunnanjohtaja Kurula Timo
Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy teknisen lautakunnan esityksen ja esittää edelleen kunnanvaltuustolle, että kunnanvaltuusto - päättää hyväksyä vastauksena aloitteeseen lautakunnan päätöksen 30.10.2024 § 163 selostusosassa kerrotun ja ettei kunta lähde tukemaan kiinteistöjen juomaveden laadun tutkimuksia - toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa.
Päätös	Khall 12.11.2024 §:n 396 kohdalla kunnanvaltuuston kokoukseen 18.11. jatkokäsittelyyn lähetettävät esityslistan asiat nro 20-31 (§:t 415-426) ja lisälistan asia nro 32 (§ 427) päätettiin käsitellä kokouksessa esityslistan asian nro 2 (§ 397) jälkeen.

Kunnanjohtajan esitys hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta kokouksessa.